

Crna Gora
Ministarstvo finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Broj: 02-03- 19738/1

Podgorica, 17. novembar 2020. godine

MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNOG STARANJA
- n/r ministra, gospodina Kemala Purišića -

Poštovani gospodine Purišiću,

Povodom *Predloga odluke o utvrđivanju godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca za 2021. godinu*, Ministarstvo finansija daje sljedeće

MIŠLJENJE

Predloženim propisom uspostavlja se ravnoteža između ponude i tražnje na tržištu rada i stvaraju se uslovi za zadovoljavanje potreba poslodavca za zapošljavanjem strane radne snage, koja se ne može obezbijediti ponudom sa domaćeg tržišta.

Za 2021. godinu predlaže se utvrđivanje godišnje kvote u ukupnom broju od 20.454 dozvola. Iz navedenog broja izdvaja se 5.000 dozvola za privremeni boravak i rad stranaca, koje Ministarstvo rada i socijalnog staranja, može dodatno rasporediti za pojedine namjene, u skladu sa potrebama tržišta rada, na zahtjev Zavoda za zapošljavanje. Za zapošljavanje stranaca se utvrđuje 11.824 dozvola, dok se za sezonsko zapošljavanje utvrđuje 3.630 dozvola.

Na tekst *Predloga odluke* i pripremljeni *Izveštaj o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.*

Na osnovu uvida u dostavljeni obrazac za procjenu fiskalnog uticaja, utvrđeno je da sprovođenje *Odluke* neće zahtijevati finansijska sredstva iz budžeta, već će uticati na povećanje u generisanju prihoda budžeta u 2021. godini u iznosu oko 30,98 mil €.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija je saglasno sa *Predlogom odluke o utvrđivanju godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca za 2021. godinu.*

S poštovanjem,

MINISTAR
Darko Radunović

BZL

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

Ministarstvo rada i socijalnog staranja

NAZIV PROPISA

Predlog odluke o utvrđivanju godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca za 2021. godinu

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

- Predloženi propis treba da omogući uspostavljanje ravnoteže između potrebe zapošljavanja domaće radne snage, posebno na sezonskim poslovima, i naglašenih potreba poslodavaca za zapošljavanjem u određenim djelatnostima, kada te potrebe ne može u potpunosti zadovoljiti domaća ponuda.
- Uzroci problema mogu biti: neodgovarajuća kvalifikaciona struktura nezaposlenih; nemotivisanost za prihvatanje zaposlenja i nedostatak mobilnosti domaće radne snage;
- Povećanje broja stranaca u ukupnom zapošljavanju, a posebno izraženo tokom turističke sezone;
- Zbog neodgovarajuće kvalifikacione strukture, nemotivisanosti i nedostatka mobilnosti domaće radne snage, a iskazanih potreba poslodavaca posebno tokom sezone, najviše bi bili oštećeni privredni subjekti;
- Bez primjene propisa poslodavcima bi bila ograničena mogućnost angažovanja radne snage za potrebe obavljanja svoje privredne aktivnosti.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

- Predloženim propisom uspostavlja se ravnoteža između ponude i tražnje na tržištu rada i stvaraju se uslovi za zadovoljavanje potreba poslodavaca za zapošljavanjem strane radne snage, koja se ne može obezbijediti ponudom sa domaćeg tržišta.
- Propis je usklađen sa Zakonom o strancima („Službeni list CG”, br. 12/18 i 3/19) i Uredbom o kriterijumima i postupku za utvrđivanje godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca („Sl. list CG”, broj 20/19).

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

Osnov za donošenje Odluke o utvrđivanju godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca za 2021. godinu sadržan je u članu 76 Zakona o strancima („Službeni list CG“, broj 12/18 i 3/19).

Navedenom odredbom Zakona o strancima propisano je da godišnji broj dozvola za privremeni boravak i rad stranaca-godišnju kvotu, utvrđuje Vlada Crne Gore, u skladu sa migracionom politikom, stanjem i kretanjem na tržištu rada u Crnoj Gori, najkasnije do 30. novembra tekuće godine, za narednu godinu. Godišnjom kvotom utvrđuju se djelatnosti u kojima se stranci mogu zapošljavati. U okviru godišnje kvote, odvojeno se utvrđuje godišnja kvota za zapošljavanje i za sezonsko zapošljavanje.

Godišnja kvota se, shodno članu 77 stav 1 ovog zakona, utvrđuje na predlog organa državne uprave nadležnog za poslove rada, uz prethodno pribavljena mišljenja Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, organa državne uprave nadležnih za pojedine djelatnosti za koje se utvrđuje godišnja kvota i Socijalnog savjeta.

Uredbom o kriterijumima i postupku za utvrđivanje godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca („Službeni list CG“, broj 20/19) propisani su kriterijumi i postupak za utvrđivanje godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca.

Kriterijumi za utvrđivanje godišnje kvote, propisani u članu 2 navedene uredbe, su:

- 1) odnos ponude i tražnje na tržištu rada;
- 2) mogućnost zadovoljavanja tražnje na tržištu rada, zapošljavanjem crnogorskih državljana;
- 3) zapošljavanje stranaca u Crnoj Gori u prethodnom periodu;
- 4) iskorišćenost godišnje kvote u prethodnoj godini; i
- 5) potrebe poslodavaca za zapošljavanjem u narednoj godini.

Prema podacima Ministarstva unutrašnjih poslova, koje je nadležno za sprovođenje postupka izdavanja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca, u 2019. godini izdato je ukupno 27.634 dozvola za privremeni boravak i rad stranaca (15.582 u kvoti i 12.052 van kvote).

Odlukom o utvrđivanju godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca za 2020. godinu („Službeni list CG“, broj 69/19) utvrđena je godišnja kvota za 2020. godinu u ukupnom broju od 20.454 dozvola. Iz ovog broja izdvojeno je 5.000 dozvola, koje Ministarstvo rada i socijalnog staranja može dodatno rasporediti za pojedine namjene, u skladu sa potrebama tržišta rada, na zahtjev Zavoda za zapošljavanje Crne Gore.

U periodu od 01.01.2020. godine do 02.10.2020. godine, izdato je ukupno 13.359 dozvola za privremeni boravak i rad stranaca, od čega 7.901 u kvoti i 5458 van kvote.

Od ukupnog broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca izdatih u kvoti (7.901 dozvola), za zapošljavanje je izdato 7.615 dozvola i za sezonsko zapošljavanje 286 dozvola.

Stepen iskorišćenosti kvote za period od 01.01.2020. godine do 02.10.2020. godine je 51%, a po namjenama dozvola za privremeni boravak i rad stranaca, je: 64% za dozvole za zapošljavanje i 8% za dozvole za sezonsko zapošljavanje.

Pandemija COVID-19 uslovila je globalne poremećaje, pa i drugačija kretanja na tržištu rada. Smanjen nivo ekonomskih aktivnosti privrednih subjekata i značajno manje prisustvo stranaca na tržištu rada u Crnoj Gori tokom 2020. godine, dovelo je do smanjenja broja izdatih dozvola za privremeni boravak i rad stranaca u odnosu na prethodne godine. U odnosu na isti period 2019. godine, kada je izdato 22.468 dozvola za privremeni boravak i rad stranaca, u 2020. godini je smanjen broj izdatih dozvola za 40,5%, odnosno izdato je manje 9.109 dozvola. U skladu sa navedenim, ovogodišnja dinamika izdavanja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca, nije adekvatna za planiranje budućih realnih kretanja na tržištu rada.

Stoga, Ministarstvo rada i socijalnog staranja za 2021. godinu predlaže utvrđivanje godišnje kvote na nivou godišnje kvote za 2020. godinu, u ukupnom broju od 20.454 dozvola. Iz navedenog broja, izdvaja se 5.000 dozvola za privremeni boravak i rad stranaca, koje Ministarstvo rada i socijalnog staranja, može dodatno rasporediti za pojedine namjene, u skladu sa potrebama tržišta rada na zahtjev Zavoda za zapošljavanje Crne Gore.

Za zapošljavanje stranaca se utvrđuje 11.824 dozvola i za sezonsko zapošljavanje 3.630 dozvola. Dakle, iz ukupno utvrđenog broja raspoređeno je 15.454 dozvola.

Najviše dozvola je opredijeljeno za sljedeće djelatnosti: usluge smještaja i ishrane 4.978 dozvola, građevinarstvo 4.625 dozvola, ostale uslužne djelatnosti 1.670 dozvola, trgovina na veliko i trgovina na malo; popravka motornih vozila i motocikala 1.102 dozvola, i poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo 530 dozvola.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

- Donošenje predloženog propisa imaće pozitivan uticaj na tržište rada na privredne subjekte;
- Neće izazivati dodatne troškove;
- Propisom se podržava legalno zapošljavanje stranaca;
- Ne postoje administrativna opterećenja i biznis barijera.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

-Nije potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore;

-Implementacijom propisa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze;

-Imajući u vidu da nije potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore sredstva nijesu planirana u budžetu za narednu godinu;

-Usvajanjem propisa nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze;

-Implementacijom propisa ostvariće se prihod za budžet Crne Gore

- Kod procjene fiskalnog uticaja primjene Odluke pošlo se od sljedećih pretpostavki:

- ✓ -da je ukupan broj dozvola za privremeni boravak i rad stranaca 20.454;
- ✓ da će se prosječna zarada bez poreza i doprinosa stranca koji se zaposli u Crnoj Gori u 2021. godini, imajući u vidu poslove, kao i djelatnosti u kojima se stranci najviše zapošljavaju, kretati oko 420,00 €;
- ✓ da će se fiskaliteti na zaradu od 420,00 € kretati oko 267,48 € i

- ✓ da će ostvarenje godišnje kvote biti 80%.

Polazeći od navedenih pretpostavki, a imajući u vidu strukturu dozvola za privremeni boravak i rad, procijenjen je sljedeći fiskalni uticaj:

1. **Po osnovu dozvola za zapošljavanje stranaca** koji bi se zapošljavali prosječno osam mjeseci, fiskaliteti bi iznosili **20.242.886,40 €**
2. **Po osnovu dozvola za sezonsko zapošljavanje** od kojih bi se 60% zapošljavalo četiri mjeseca, a 40% dva mjeseca, fiskaliteti bi iznosili **2.484.889,20 €**
3. **Po osnovu izdvojenih dozvola** od kojih će se 70% namijeniti za zapošljavanje a 30% za sezonsko zapošljavanje **7.275.456,00 €**
4. Po osnovu administrativne takse shodno Zakonu o administrativnim taksama – Tarifni broj 13 - **981.780,00 €**

Dakle, na osnovu navedenih pretpostavki, ukupni fiskalni prihodi primjene Odluke o utvrđivanju godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca za 2021. godinu iznosili bi **30.985.010,96 €**.

-Precizan obračun finansijskih prihoda se ne može utvrditi, odnosno ne može se utvrditi tačan broj stranaca i vremenski period njihovog zaposlenja u Crnoj Gori, kao ni precizna visina njihove zarade;

-Imajući u vidu da se propis po prvi put dostavlja, ne postoje sugestije od strane Ministarstva finansija.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- **Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.**
- **Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).**
- **Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.**

- Prilikom donošenja propisa nije korišćena eksterna ekspertska podrška;

- Radi izrade Predloga odluke o utvrđivanju godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca za 2021. godinu obrazovana je Radna grupa, u kojoj su, pored predstavnika Ministarstva rada i socijalnog staranja, bili i predstavnici: Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva održivog razvoja i turizma, Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstva saobraćaja i pomorstva, Ministarstva ekonomije, Ministarstva finansija, Ministarstva prosvjete, Ministarstva nauke, Ministarstva kulture, Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, Privredne komore Crne Gore, Unije poslodavaca Crne Gore, Saveza sindikata Crne Gore i Unije slobodnih sindikata Crne Gore.

7: Monitoring i evaluacija

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

- Ne postoje prepreke za implementaciju propisa;
- Ispunjenje ciljeva će se mjeriti prema broju zaposlenih stranaca i broju zaposlene domaće radne snage;

- Za sprovođenje monitoringa i evaluaciju biće zaduženi Ministarstvo rada i socijalnog staranja i Zavod za zapošljavanje Crne Gore.

Datum i mjesto

Podgorica, 05.11.2020. godine

MINISTAR

Kemal Purišić

